

UNIKĀLA IZSTĀDE AUGSTĀKAJĀ TIESĀ

EIROPAS TIESNEŠU MANTIJAS

Tiesnešu tērpi no vairāk nekā 20 Eiropas valstu Augstākajām tiesām
MUZEJU NAKTS 2025

**UNIQUE EXHIBITION AT THE SUPREME COURT OF LATVIA
EUROPEAN JUDICIAL ROBES**

Judicial attires of the Supreme Courts of more than 20 European countries
MUSEUM NIGHT 2025

Ideju par izstādi "Eiropas tiesnešu mantijas" Augstākā tiesa aizguva no kolēģiem – līdzīgu izstādi, kurai sūtījām arī Latvijas Augstākās tiesas tiesneša mantiju, rīkoja Slovēnijas Augstākā tiesa. Veidojot 2025. gada Muzeju nakts programmu, domājām, ko īpašu parādīt apmeklētājiem, kas vērs Tiesu pils durvis un nāks iepazīt Augstākās tiesas darbu. Tiesnešu mantiju izstāde būtu interesants pieturpunkts!

Aicinājumam atsūtīt savus amata tērpus atsaucās 23 Eiropas valstu Augstākās tiesas un Augstākās administratīvās tiesas. Šī bija unikāla iespēja redzēt to visu vienuviet.

Muzeju naktī 17. maijā Augstāko tiesu apmeklēja vairāk nekā 900 apmeklētāju. Ņemot vērā lielo interesi par mantiju izstādi, tās apskate tika pagarināta vēl nākamajā nedēļā. Kopumā aptuveni 1000 interesenti redzēja šo izstādi.

The idea for the exhibition "European Judicial Robes" was borrowed by the Supreme Court of Latvia from colleagues – a similar exhibition, in which the Supreme Court of Latvia also participated, was first organized by the Supreme Court of Slovenia. When drawing up the programme for Museum Night 2025, we were pondering what kind of unique experience to offer the visitors of the Palace of Justice. An exhibition of judges' robes would be an engaging viewpoint!

Twenty-three Supreme Courts and Supreme Administrative Courts of European countries responded to the call to send their robes. This was a special opportunity to see them all in one place.

On Museum Night on May 17, the Supreme Court of Latvia was visited by more than 900 visitors. Due to the great interest in the robe exhibition, it was extended for another week. In total, approximately 1000 people viewed the exhibition.

Izstādi veidoja Augstākās tiesas Administrācija

The exhibition was created by the Administration of the Supreme Court of Latvia

Sarptautiskā saziņa un tulkojums | International communication and translation:
Iveta Jaudzema

Izstādes iekārtošana | Exhibition set-up: Līga Kuplā

Foto | Photos: Gatis Orlickis

Paldies Modes muzejam un Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam par atbalstu izstādes iekārtošanā!

We extend our gratitude to the Fashion Museum in Riga and the Latvian National Museum of History for their support in creation of the exhibition!

Tiesneša amata tērps – mantija (saukta arī par togu, talāru) – ir tiesu varas simbols, kas simbolizē tiesneša īpašo statusu un neatkarību. Mantija distancē tiesnesi no ikdienišķā, personiskā, dodot viņam īpašo varu tiesiski izšķirt taisnību.

Tiesnešu mantiju tradīcijas saknes saistās ar priesteru tērpiem un rituālo simbolismu senajās kultūrās, kad tiesību piemērošana notika tempļos vai svētvietās. Priesteru tērpi bija ceremoniāli, simbolizējot autoritāti un dievišķo saskari ar taisnīgumu.

Viduslaikos bija baznīcu tiesas, mācītāji bija arī pilsētu un karaļa tiesās, jo bija izglītoti un prata rakstīt. Vēlāk viduslaiku Eiropā kā tiesneši pievienojās arī universitāšu absolventi, daudzi no viņiem bija profesori – tāpat arī mantijās. Sākot ar 12./13. gs. tika iedibināti tiesnešu amata tērpi – mantijas. Jaunākajos laikos tiesas spriešanas funkciju pārņēma laicīgā vara, atsakoties no reliģiskām ceremonijām un priesteru klātbūtnes tiesas sēdēs. Taču daudzi simboli – tiesu ēkas kā baznīcu tempļi, tiesas procesa rituāli, tiesneša zvērēsts, mantija un amata ķēde – tika saglabāti, lai nodrošinātu tiesas procesa autoritāti un rituālu svarīgumu.

Dažādās valstīs veidojās atšķirīgas tradīcijas tiesneša amata simboliem, tostarp mantijas auduma, krāsas un citās izvēlēs. Ir valstis, kurās joprojām tiesneša mantiju rotā zvērādas, lielākoties – sermulādas. Sermulis simbolizē morālo tikumību sava sniegbaltā kažoka dēļ. Sākotnēji ar to tika rotāti karaļu tērpi, vēlāk šo tradīciju pārņēmuši arī tiesneši. Viduslaiku leģendas vēsta, ka sermulis labāk izvēlēties tikt sagūstīts un pat nogalināts, nevis ļāvis, lai medībās ar dubļiem tiktu aptraipīts tā baltais kažoks, un tādējādi tas kļuvis par simbolu rūpēm par sava goda un cieņas neaizskaramību.

Izstāde parāda tradīcijas spēku tiesas simbolu līdzībā un vienlaikus – dažādībā.

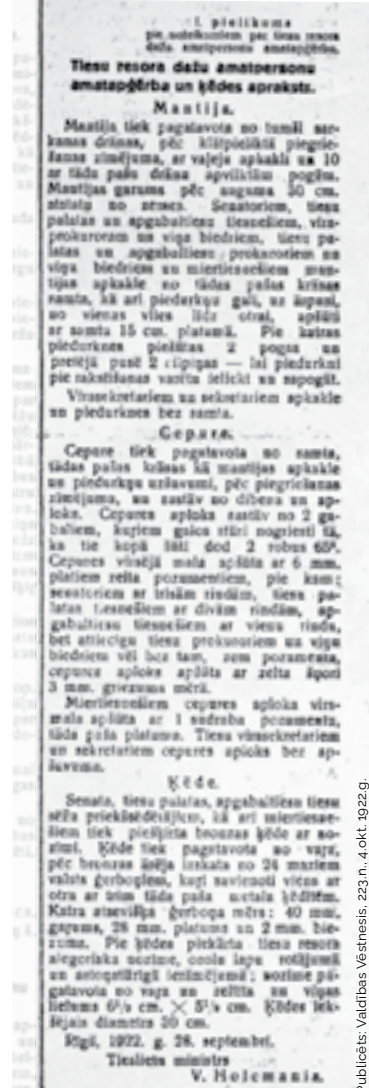
The judge's robe (also called toga, talar) is a symbol of the judiciary, embodying the status and independence of the judge. The robe distances the judge from what is mundane and personal, making him or her impartial and granting him or her the special power to administer justice.

The tradition of judicial robes has its roots in the vestments of priests and ritual symbols of ancient cultures, when justice was administered in temples or sacred places. The robes of priests were ceremonial, symbolizing authority and divine connection with justice.

In the Middle Ages, there were ecclesiastical courts, and priests also participated in city and royal courts since they were educated and knew how to write. In medieval Europe, university graduates joined the courts as judges, many of them were professors who also wore robes. In the 12th/13th century, robes specifically for judges were established. In more recent times, the function of administering justice was taken over by secular authorities, rejecting religious ceremonies and the presence of priests in court. However, various symbols such as temple-like courthouses, rituals of the trial, the judge's oath, the robe and the insignia of office – were retained to ensure the authority of the court proceedings and the importance of the rituals.

Different countries developed different traditions as to the symbols of the judicial office, including the fabric, colour, and other features of the robes. There are countries where judges' robes are still decorated with animal skins (mainly ermine fur). The ermine symbolises moral virtue because of its snow-white fur. Originally, it adorned the robes of kings, and later, judges adopted this tradition. Medieval legends tell that the ermine better chose to be captured and even killed rather than allowed its white fur to be mud soiled during hunting, and thus became a symbol of care for its own honour and dignity.

The exhibition shows the power of tradition in the similarity and diversity of judicial symbols.

Publicēts: Valdis Vēstnesis, 223 n. 4. okt. 1922.g.

LATVIJAS TIESNEŠA AMATA TĒRPS

1918.–1940. GADĀ

Latvijas Republikas pirmajā posmā 1918.–1940. gadā visu instanču tiesnešiem mantijas bija no tumši sarkanās drānas. Senatoriem, tiesu palātas, apgabaltiesu tiesnešiem un mirtiesnešiem mantijas apkakle no tādas pašas krāsas samta, kā arī piedurkņu gali apšūti ar samtu.

Amata tērpā bija arī cepure no samta tādā pašā krāsā kā mantija. Tiesu instanču atšķirība bija uz cepures uzšūtajās lentēs jeb zelta pozamentos: senatoriem trīs rindas, tiesu palātas tiesnešiem divas, apgabaltiesu tiesnešiem viena rinda, mirtiesnešiem viens sudraba pozaments.

Amata ķēdi piešķīra ne katram tiesnesim, bet tikai Senāta departamentu, tiesu palātas, apgabaltiesu tiesu sēžu priekšsēdētājiem, kā arī mirtiesnešiem. Amata zīme sastāvēja no 24 maziem valsts ģerboņiem, kuri savienoti viens ar otru ar trim metāla ķēdītēm, un tiesu resora simboliskās zīmes ozola lapu rotājumā un astoņstūrīgā ierāmējumā. Centrālā zīme pagatavota no vara un zeltīta.

LATVIAN JUDICIAL ROBES IN 1918-1940

The historical name of the Supreme Court is the Senate; it is still used today. During the first period of the independent Republic of Latvia (1918-1940) judges of all Latvian courts wore dark red robes. Robes of senators, judges of the Court Chamber and regional courts, and of magistrates had a collar of the same colour velvet, and the ends of the sleeves were velvet trimmed.

The judicial attire also included a hat made of velvet of the same colour as the robe. The distinction between the different court instances was made according to the number of gold ribbons sewn on the hat, namely three for senators, two for judges of the Court Chamber, one for regional court judges, and one silver ribbon for magistrates.

The chain (insignia) of office was not worn by every judge, but only by the presidents of the Senate's Departments, the Court Chamber, the regional courts and by the magistrates. The chain of office consisted of 24 small national coats of arms linked to each other by three small metal chains, and a symbolic sign of justice decorated with oak-leaves enclosed in an octagonal frame was placed in the centre. The central sign was made of gold gilded copper.

Latvijas Senāta senatori un Senāta prokurori 1938. gadā. Visiem sarkanās mantijas, sarkana samta cepures ar trīs uzšuvēm. Amata ķēdes tikai Senāta departamentu priekšsēdētājiem.

Senators and prosecutors of the Senate of Latvia in 1938. All of them wearing red robes and red velvet hats with three ribbons. Chains of office worn only by the presidents of Senate's Departments.

PĒC NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANAS 1990. GADĀ

Pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas Augstākās tiesas tiesnešiem pirmajiem tika izveidots amata tērps – mantija karmīnsarkanā krāsā un amata zīme, līdzīga Latvijas brīvvalsts pirmā laika tiesneša amata ķēdei, taču centrālajā elementā liekot Latvijas Republikas lielo ģerboni.

1991. gada 8. aprīlī Augstākās tiesas tiesneši, tērpušies jaunajās mantijās, devās uz Augstāko Padomi uz zvēresta došanas ceremoniju. Valsts prezidenta atjaunotajā Latvijā vēl nebija, tiesnešu zvērestu pieņēma Augstākās Padomes priekšsēdētājs.

Likumā "Par tiesu varu", ko pieņēma 1992. gadā, tika noteikts, ka tiesas neatkarību simbolizē tiesneša zvērests, mantija un amata zīme. Tiesnešu mantijām tika noteiktas trīs krāsas: Augstākās tiesas tiesnešiem – karmīnsarkana, apgabaltiesu tiesnešiem – bordo, pirmās instances tiesnešiem – melnā krāsā.

1996. gadā Latvijā tika izveidota jauna institūcija – Satversmes tiesa, un Satversmes tiesnešu amata tērps tika izgatavots, par pamatu ņemot Latvijas brīvvalsts pirmā laika Latvijas Senāta senatora amata tērpu.

Augstākās tiesas
tiesneši pēc
pirmās zvēresta
ceremonijas
Latvijas
Republikas
Augstākajā
padomē
1991. gada
8. aprīlī

Supreme Court
judges after the
first swearing-in
ceremony at the
Supreme Council
of the Republic
of Latvia on
8 April 1991

AFTER THE RESTORATION OF INDEPENDENCE IN 1990

After the restoration of independence of the Republic of Latvia, the judges of the Supreme Court were the first to be provided with a robe of carmine red colour and a chain of office similar to the chain of office of a judge in the first period of the Free State of Latvia, yet with the coat of arms of the Republic of Latvia as its central element.

On 8 April 1991, the judges of the Supreme Court, wearing their new robes, arrived at the Supreme Council for the swearing-in ceremony. Since there yet was no President in restored Latvia, the oath of office was taken before the President of the Supreme Council.

The law "On Judicial Power", adopted in 1992, stipulated that the oath, the robe and the insignia of office symbolised the independence of the judiciary. Three colours were defined for the judicial robes: carmine red for Supreme Court judges, burgundy for regional court judges and black for judges of first instance courts.

In 1996, a new institution was established in Latvia – the Constitutional Court, and the robe of the Constitutional Court judges was made similar to the judicial robe of the Senate of the first period of the Free State of Latvia.

OGH DER OBERSTE
GERICHTSHOF

AUSTRIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

Šo mantiju valkājušas Austrijas Augstākās tiesas priekšsēdētājas Elizabete Lovreka (2018–2023) un Irmgarde Grisa (2007–2011). Kažokādas apkakle nāk no priekšsēdētāja Johana Žešuta amata tērpa (2003–2006).

Mantija ir darināta no melna vilnas auduma, melna zīda aprocēm ar purpura krāsas samta apdari un sermuļādas apkakli.

SUPREME COURT OF JUSTICE OF THE REPUBLIC OF AUSTRIA

This is the robe of the former Presidents of the Austrian Supreme Court Dr. Elisabeth Lovrek (2018-2023) and Dr. Irmgard Griss (2007-2011). The fur comes from the robe of the former President of the Austrian Supreme Court Dr. Johann Rzeszut (2003-2006).

The robe is made of black wool fabric, having black silk cuffs with purple velvet trim and a collar made of ermine fur.

BEĻĢIJAS KASĀCIJAS TIESA

Melno mantiju valkā Kasācijas tiesas tiesneši, ģenerālvokāti un ģenerālprokurors ikdienas tiesas sēžu laikā. Sarkano mantiju valkā tikai svinīgu sēžu laikā, piemēram, kad jauns tiesnesis vai ģenerālvokāts nodod amata zvērestu, vai plenārsēdēs. Cepuri velk gan pie sarkanā, gan melnā tērpa. Priekšsēdētājiem uz cepures ir divas zeltītas svītras, tiesnešiem – viena.

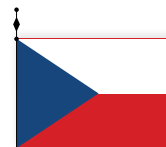
COURT OF CASSATION OF BELGIUM

The black robe is worn by all judges and advocates general of the Court of Cassation, including the First President and the Prosecutor General, during ordinary hearings. The red gown is worn only during formal sittings, such as when a new judge or advocate general takes the oath of office. This ceremonial gown is also worn when the Court sits in plenary session. The hat is worn with both robes. It is adorned with a gold braid for the judges, and two for the presidents.

NEJVYŠŠÍ SOUD

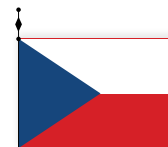
ČEHIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

Čehijas Augstākās tiesas tiesneša amata tērps izgatavots no viegla, melnas krāsas auduma, bet žabo un apdare ir no zila atlasa. Tiesneši mantiju velk tiesas sēžu laikā, kā arī pasludinot tiesas spriedumu un plenārsēdēs. Tērps tiek šūts četros izmēros, kas noteikti, pamatojoties uz valsts vidējiem iedzīvotāju auguma rādītājiem.

SUPREME COURT OF THE CZECH REPUBLIC

The judicial robes of the Supreme Court of the Czech Republic are made of lightweight black fabric; blue satin is used for the jabot and decoration. Judges shall wear their official attire during public hearings, when announcing a judgment, and during a meeting of the Court's Plenary Session. The robe is available in four sizes, derived from national statistics on average figures.

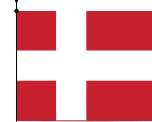
ČEHIJAS AUGSTĀKĀ ADMINISTRATĪVĀ TIESA

Čehijas Augstākās administratīvās tiesas tiesnešu mantijas atšķiras no Augstākās tiesas tiesnešu mantijām. Tērps šūts no viegla, melnas krāsas auduma, apdarei izmantots melns atlass. Katra mantija tiek darināta atbilstoši tiesneša augumam.

SUPREME ADMINISTRATIVE COURT OF THE CZECH REPUBLIC

Judges of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic wear different robes from those of Supreme Court judges. The robe is made of lightweight black fabric, trimmed with black satin. Each robe is custom-made to ensure a perfect fit.

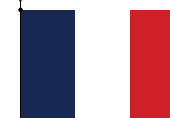
DĀNIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

Dānijas Augstākās tiesas tiesneša mantija kā tiesneša amata tērps ieviesta ar karaļa rīkojumu jau 1688. gadā. Tā darināta no sarkana samta ar balta zīda apdari.

SUPREME COURT OF DENMARK

The robe, which is made of chamois red velvet with white silk edges, was introduced by Royal regulation in 1688.

FRANCIJAS KASĀCIJAS TIESA

Šīs mantijas dizains aizgūts no 11. un 12. gadsimta Itālijas aristokrātijas tērpiem. Tas kļuva populārs Francijā, un to sāka nēsāt karaļi. Tā kā tiesiskums bija suverēnas valsts būtiska iezīme, tiesnešiem, kuriem karaļi bija deleģējuši tiesu varu, bija jāvalkā tāds pats tērps kā karaļiem. Sarkana krāsa izvēlēta tāpēc, ka tā tika saistīta ar spēku un garīgumu. 1790. gadā pēc Franču revolūcijas mantijas kļuva melnas, simbolizējot vienlīdzību. Tomēr 19. gadsimta sākumā valdības iestādes daļēji atjaunoja tradicionālo sarkano tērpu. Tādējādi gan sarkanās, gan melnās mantijas joprojām tiek lietotas Kasācijas tiesā, un krāsas norāda uz dubulto mantojumu, kas attiecīgi simbolizē karalisko autoritāti un vienlīdzību. Sarkanā mantija tiek valkāta svinīgās ceremonijās, bet melnā – tiesas sēžu laikā. Francijas Kasācijas tiesa apsver mantiju modernizēšanu. Piemēram, komisija "Cour de cassation 2030" ir ierosinājusi izmantot videi draudzīgākus materiālus un padarīt tērpu atturīgāku, vienlaikus saglabājot tradicionālo simboliku.

COURT OF CASSATION OF FRANCE

The design of this robe originated with the Italian nobility in the 11th and 12th centuries. It grew popular in France and gradually became associated with Kings. And, as justice was an essential attribute of sovereigns, magistrates, to whom the delivering of justice was delegated by them, had to wear the same clothes as them. The choice of red was justified by the fact that this color was associated with power and the sacred. In 1790, after the French Revolution, the robes became black to symbolise equality. However, at the beginning of the 19th century, the traditional red robe was partially reinstated by the government authorities. Thus, both red and black robes are still used in the Court of Cassation, and the colours indicate the dual heritage, symbolising royal authority and equality respectively. The red robe, which you see here, is worn at ceremonial occasions, while the black robe is worn during court sessions. Nowadays, the French Court of Cassation is considering changes to modernize the judicial robe.

For instance, the "Cour de cassation 2030" commission has suggested using more environmentally friendly materials and making the robe more sober, while retaining its traditional symbolism.

HORVĀTIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

Šādas mantijas Horvātijas Augstākās tiesas tiesneši valkā tiesas sēžu laikā kopš 2004. gada. Mantija darināta no viegla, melnas krāsas auduma. Dekoram un tiesas atšķirības zīmei izmantots zelta atlass. Augstākās tiesas priekšsēdētājs liek arī ķēdi ar nacionālajiem motīviem un tiesu varas simboliem.

SUPREME COURT OF THE REPUBLIC OF CROATIA

Croatian Supreme Court judges have been wearing these robes during court sessions since 2004. The robe is made of light black fabric. Gold satin is used for decoration and as a distinctive mark between different courts. The President of the Supreme Court also wears a chain of office over the robe, featuring national motifs and symbols of judicial power.

IGAUNIJA AUGSTĀKĀ TIESA

Igaunijas Republikas tiesās tiesnešu mantijas ieviesa 1935. gadā. Padomju tiesu sistēmā tādas nebija. Atjaunotajā neatkarīgajā Igaunijā tiesnešu mantijas ieviesa no jauna 1993. gadā. Mantijas veidotas nacionālajās krāsās – Augstākās tiesas tiesneši uz mantijas valkā zilu plecu lenti, savukārt apelācijas instances tiesnešu plecu lente ir balta.

SUPREME COURT OF ESTONIA

In the courts of the Republic of Estonia, judicial robes were introduced in 1935, but they had no place in the Soviet justice system. In the re-independent Estonia, the judicial robe was reintroduced in 1993. The robe is designed using national colours – judges of the Supreme Court wear a blue shoulder ribbon on their robes, while the shoulder ribbon for second-instance judges is white.

ITĀLIJAS AUGSTĀKĀ KASĀCIJAS TIESA

Šī ir Itālijas Augstākās kasācijas tiesas palātas priekšsēdētāja mantija, ko valkā tikai īpašos un ļoti svinīgos pasākumos, piemēram, ikgadējā Tiesas gada atklāšanas pasākumā janvārī. Tērps darināts no sarkana samta ar kažokādas joslu vienā pusē, kokvilnas žabo, zeltītām auklām. Klāt velk arī cepuri. Ikdienā tiesas sēdēs palātu priekšsēdētāji un tiesneši valkā melnu mantiju ar zeltītām auklām uz pleciem un baltu kokvilnas apkakli.

SUPREME COURT OF CASSATION OF ITALY

This robe is a special court dress for Supreme Court Chamber's Presidents worn on specific and highly solemn judicial celebrations (for instance, during the Opening of the Judicial Year in January). It consists of a red velvet gown, a tippet with one-side facing bordered with fur, a white cotton jabot-like collar, golden cords, and a black cap. At ordinary hearings Supreme Court Justices and Chamber's Presidents regularly wear a black garment with golden cords on the shoulders and a white cotton neckwear.

HÆSTIRÉTTUR ÍSLANDS

ISLANDES AUGSTĀKĀ TIESA

Islandes Augstākā tiesa izveidota 1920. gadā, kas iezīmēja svarīgu pavērsienu ceļā uz Islandes kā suverēnas valsts neatkarību no Dānijas karaļa pakļautības. Taču demokrātiska Islandes valsts izveidota tikai 1944. gadā, kad arī Islandes Augstākās tiesas tiesneši sāka valkāt mantijas. Tās bija izgatavotas no līdzīga materiāla un fasona kā Dānijas Augstākās tiesas tiesnešiem, bet sarkanās krāsas vietā izmantoja jūras tumši zilo krāsu. Arī šodien tiesneši valkā mantijas, kas ir līdzīgas tām, kādas bija agrāk.

SUPREME COURT OF ICELAND

The Supreme Court of Iceland was established in 1920, marking a significant milestone in Iceland's journey towards independence as a sovereign state. Prior to this, Iceland had been under the reign of the King of Denmark for an extended period. The final step in this process was the establishment of the democratic state of Iceland in 1944. Upon its establishment, the Justices of the Supreme Court of Iceland wore capes of fabric and design similar to those of the Danish Supreme Court Justices, yet instead of the colour red they used a dark marine hue. This tradition continues today, with the current Justices donning capes that closely resemble those worn in the past.

LIETUVAS AUGSTĀKĀ TIESA

Tiesneša amata tērpa un tiesneša amata zīmes izskats gadu laikā ir mainījies, taču tie vienmēr ir bijuši neatņemami tiesneša darba atribūti. Jaunākais mantijas dizains izveidots 2017. gadā. Amata zīmes dizains ir veidots starpkaru laikā un atjaunots 2004. gadā – tās augšpusē attēlots tiesu varas simbols – zobens un svāris, kā arī grāmata ar ozola lapām, bet centrā – ģerbonis. Grāmatā latīņu valodā rakstīts "Omnes servi legum sumus ut liberi esse possimus" (mēs kalpojam likumam brīvības vārdā).

SUPREME COURT OF LITHUANIA

Even though a judicial gown and insignia changed their shape throughout the years, they have always been inseparable attributes of the judge's work. The latest design of the gown was created in 2017. The design of the insignia was created in the interwar period and was renewed in 2004, with the symbol of the judiciary – a sword and scales, a book with oak leaves and the coat of arms in the centre. The phrase in Latin is written in the book "Omnes servi legum sumus ut liberi esse possimus" ("We are servants of the laws so that we can be free").

LA JUSTICE
GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG

LUKSEMBURGAS AUGSTĀKĀ TIESA

Luksemburgā visi tiesneši un advokāti nēsā vienādu melnu mantiju, kas atšķiras tikai ar pāris elementiem. Šī ideja nāk no Francijas revolūcijas vienlīdzības principa. Augstākās tiesas tiesneša mantija ir darināta no melnas vilnas auduma. Dekoram izmantots melns samts.

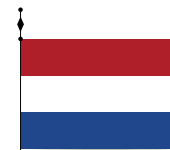
SUPERIOR COURT OF JUSTICE OF THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG

In Luxembourg, magistrates, lawyers and clerks all have the same black robe. They only differ on a few points. This idea comes from the French revolution and its principle of equality. The judicial robe of the Superior Court of Justice is made of black wool fabric. Black velvet is used for the decoration.

HOGERAAN DER NEDERLANDEN
HR

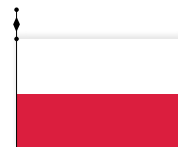
NĪDERLANDES AUGSTĀKĀ TIESA

Šo tērpu valkāja viens no bijušajiem Nīderlandes Augstākās tiesas viceprezidentiem R. Hermans – gan ikdienas tiesas sēžu, gan ārkārtas sēžu laikā, piemēram, lai atzīmētu jaunu Augstākās tiesas tiesnešu un ģenerālvokātu stāšanās amatā. Tērps darināts no melna samta un melna atlasa. Cepure rotāta ar mākslīgo kažokādu.

SUPREME COURT OF THE NETHERLANDS

This robe was worn by Mr R. Herrmann, one of the former Vice-Presidents of the Supreme Court of the Netherlands, during ordinary court sessions and extraordinary sessions like those to mark the installation of new Supreme Court justices and advocates general at the Supreme Court. It is made of black velvet and black satin. The hat is decorated with faux fur.

POLIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

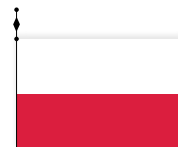
Polijā Augstākās tiesas tiesneša tērps sastāv no mantijas un cepures. Tiesneši cepuri uzvelk, ienākot un izejot no tiesas zāles. Cepuri velk arī spriedumu paziņošanas laikā, tomēr tas nav specifiski noteikts iekšējā regulējumā kā Augstākajai administratīvajai tiesai. Amata ķēdi velk tikai tiesas sēdes priekšsēdētājs. Burti "RP" ķēdes vidū nozīmē *Rzeczpospolita Polska* jeb Polijas Republika, bet ērglis ir Polijas ģerboņa elements.

SUPREME COURT OF THE REPUBLIC OF POLAND

The judicial attire of the Polish Supreme Court consists of a robe and a hat (*biretta*). Judges put on the biretta upon entering and exiting the courtroom, as well as during the announcement of court judgements, however it is *usus*, not explicitly regulated in the Regulation – Rules of the internal procedure, like in case of the Supreme Administrative Court. The chain of office is worn only by the presiding judge. The letters "RP" in the centre of the chain stand for *Rzeczpospolita Polska* or the Republic of Poland, and the eagle is an element of the Polish coat of arms.

POLIJAS AUGSTĀKĀ ADMINISTRATĪVĀ TIESA

Polijas Augstākās administratīvās tiesas tiesneša amata tērps sastāv no mantijas un cepures, kas dizaina ziņā atšķiras no Augstākās tiesas tiesneša tērpa. Amata ķēde visiem tiesnešiem Polijā ir vienāda. Tiesneši cepuri uzvelk, ienākot un izejot no tiesas zāles, kā arī spriedumu paziņošanas laikā. Amata ķēdi liek tikai tiesas sēdes priekšsēdētājs.

SUPREME ADMINISTRATIVE COURT OF THE REPUBLIC OF POLAND

The judicial attire of the Polish Supreme Administrative Court consists of a robe and a hat (*biretta*), which differ in design from the attire of the Supreme Court judge. The chain of office is the same for all judges in Poland, with the letters "RP" in the centre of the chain (*Rzeczpospolita Polska* – the Republic of Poland) and an element of the Polish coat of arms – the eagle. Judges wear biretta when entering and exiting the courtroom and when announcing judgments. The chain of office is worn only by the presiding judge.

SUPREMO
TRIBUNAL
DE JUSTIÇA

PORTUGĀLES AUGSTĀKĀ TIESA

Portugālē Augstākās tiesas tiesneša mantiju pirmsākumi meklējami 1832. gadā. Bronzas amata ķēde likumā tika apstiprināta 1997. gadā. Ķēdes centrā ir piramīda, kurā ir attēlotas trīs tiesu instances – apakšā ir pirmās instances tiesas, vidū – piecas apelācijas tiesas, bet augšā – Augstākā tiesa.

Ķēde ir veidota no XII tabulu likumu elementiem. (Divpadsmit tabulu likumi ir pirmā romiešu tiesību kodifikācija – rakstiska sistēma. Nosaukums radies pēc to publikācijas veida – likumi bija pierakstīti uz 12 plāksnēm – tabulām, kas novietotas Romas centrālajā laukumā).

SUPREME COURT OF JUSTICE OF PORTUGAL

Origins of judicial robes of the Supreme Court of Justice trace back to 1832. The bronze necklace was enshrined in law in 1997. In the centre of the necklace's medall, the pyramid represents the three levels of Portuguese courts – at the bottom there are first instance courts, in the middle – the five courts of appeal and at the top – the Supreme Court of Justice. The chain is made up of elements from the Law of the Twelve Tables. (The Law of the Twelve Tables is the first codification of Roman law – a written system. The name comes from the way the law was presented: the law was written on 12 tables, which were placed in the central square of Rome).

SLOVĀKIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

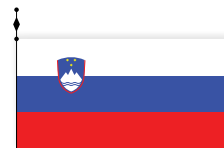

Slovākijas Augstākās tiesas tiesneša mantija darināta no melna vilnas auduma, dekoram un kā atšķirības zīme no citu Slovākijas vispārējo tiesu mantijām ir izmantots purpurkrāsas samts. Tās izskatu nosaka Slovākijas Republikas Tieslietu ministrijas dekrēts Nr. 120/2005, kas regulē tiesnešu, prokuroru un advokātu oficiālā apģērba valkāšanas noteikumus tiesas sēdēs. Slovākijas vispārējo tiesu tiesnešu mantiju vienotais izskats noteikts ar Slovākijas Sociālistiskās Republikas tieslietu ministra Pāvela Kirāli 1973. gada 29. maija instrukcijas trešo daļu par cieņu pret tiesas sēdi.

SUPREME COURT OF THE SLOVAK REPUBLIC

The judicial robe of the Slovak Supreme Court is made of black woollen fabric, with purple velvet used for decoration and as a distinguishing feature from the robes of other general courts in Slovakia. Its appearance is regulated in the Decree of the Ministry of Justice of the Slovak Republic No. 120/2005 Coll., which regulates details on the use of official clothing by judges, prosecutors and advocates in court proceedings. The uniform appearance of the judge's robes of general courts was regulated by the instruction of the Minister of Justice of the Slovak Socialist Republic Pavel Kírály of 29 May 1973, part 3 on the dignity of the court hearing.

SLOVĚNIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

Slovēnijas tiesu vēstures pirmsākumi ir Austrijas impērijas laikos 19. gs. vidū. Tomēr tikai 1994. gadā pirmo reizi ar likumu noteikts īpašs tiesnešu amata tērps. Augstākās tiesas tiesnešiem pie mantijas ir piestiprināta nozīmīte ar svāriem, bet tiesas priekšsēdētājs nēsā arī zeltītu amata ķēdi. Tērps ir darināts no melna vilnas auduma.

SUPREME COURT OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

The history of the judiciary in Slovenia dates back to the time of the Austrian Empire in the mid-19th century. Yet, only in 1994 the Judicial Service Act provided for the first time in Slovenian history an official dress for judges. Supreme Court judges wear a badge with scales attached to their robe, and the President also wears a chain of office. The robe is made of black woollen fabric.

SPĀNIJAS AUGSTĀKĀ TIESA

Tiesneši mantijas kreisajā pusē nēsā tiesas nozīmīti un, ja nepieciešams, arī medaļu atbilstoši tiesneša amata pakāpei. Šie abi amata atribūti Augstākās tiesas tiesnešiem ir zelta krāsā, bet zemāko instanču tiesnešiem – sudraba. Augstākās tiesas tiesnešu mantijām ir baltas aproces, kā arī Augstākās tiesas priekšsēdētājs papildus valkā nelielu apkakli, bet svinīgos gadījumos – lielo tiesneša apkakli.

SUPREME COURT OF SPAIN

Members of the judiciary shall wear a badge on the left side of their robe and, where appropriate, a medal corresponding to their rank. Both attributes of office shall be gold in the case of Supreme Court Justices and Magistrates, and silver in the case of Judges. Likewise, members of the Judiciary belonging to the first and second categories shall wear white frills on a black background on the sleeves of their robes. The President of the Supreme Court shall ordinarily wear the small collar and, on solemn ceremonial occasions, the great collar of Justice.

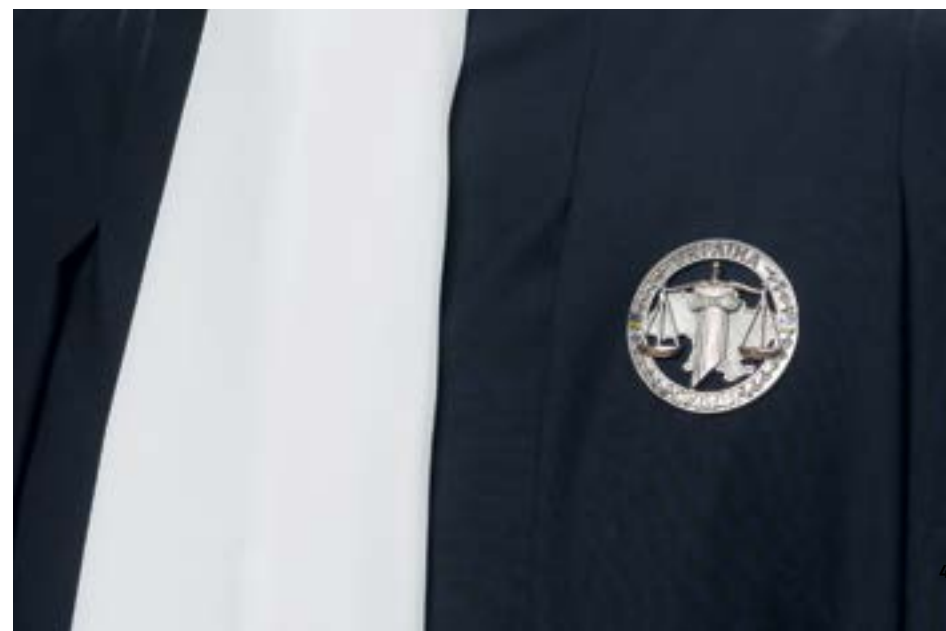
UKRAINAS AUGSTĀKĀ TIESA

Ukrainas tiesās tiesnešu mantiju ieviesa 20. gadsimta pirmajā pusē. 2016. gadā Ukrainā, reformējot tiesu sistēmu, tika izveidota jauna Augstākā tiesa. Tika rosināts reformēt un modernizēt arī tiesu varas simbolus, tostarp mantiju. 2018. gadā Tieslietu padome apstiprināja jaunu amata tērpa dizainu. Saskaņā ar Augstākās tiesas filozofiju mūsdienu tiesneša tēlam jābūt brīvam no arhaiskiem atribūtiem, tomēr tiesneša mantija ir saglabāta un joprojām simbolizē valsts legimitāti un nepārtrauktību.

SUPREME COURT OF UKRAINE

The judicial robe was introduced in Ukrainian courts in the first half of the 20th century. In 2016, a new Supreme Court was established in Ukraine as part of the reform of the judicial system. This development prompted the need to modernize official symbols, including the judicial robe. In 2018, the Council of Judges of Ukraine approved a new design for the robe. In line with the Supreme Court's philosophy, the image of the modern judge should be free of archaic attributes; however, the judicial robe has been retained and continues to symbolise the legitimacy and continuity of the state.

UNGĀRIJAS KŪRIJA

Ungārijā augstāko tiesu sauc par Kūriju (no latīņu valodas – *curia regis* jeb karaļa kūrija vai karaļa padome). Tas skaidrojams ar to, ka sākotnēji tiesas spriešanas vara piederēja karalim. Pašreizējais tērpa dizains izveidots 2020. gadā ar mērķi paust nacionālo raksturu caur tradicionālajiem ungāru ornamentiem, tiesu varas cieņpilnu autoritāti, vienlīdzību un saikni ar tradīcijām, bet vienlaikus arī mūsdienīgu garu.

CURIA OF HUNGARY

In Hungary, the supreme court is called the Curia (from the Latin *curia regis* meaning 'royal council'). This is because the king originally held the power of administration of justice. The current design of the robe was introduced in 2020. The new Curia robe was designed to express national character, the dignity of the judiciary, equality, and a bond to tradition, but at the same, to emanate a spirit of modernity, too.

VĀCIJAS FEDERĀLĀ AUGSTĀKĀ TIESA

Šādu mantiju valkā visu Vācijas federālo tiesu tiesneši, izņemot Federālo Konstitucionālo tiesu. Vīrieši parasti valkā baltas kaklasaites, bet sievietes – baltas šalles. Agrāk tiesnešiem bija arī cepures, mūsdienās tās nēsā tikai Federālās Konstitucionālās tiesas tiesneši.

FEDERAL COURT OF JUSTICE OF GERMANY

This kind of robe is worn by all judges of the German federal courts, except for the judges of the Federal Constitutional Court. Male judges usually wear white ties, female judges – white scarves. In former times, the judges also wore berets; today it is only true for the judges of the Federal Constitutional Court.

Fotomirkļi no mantiju izstādes Muzeju naktī
Photo moments from the exhibition of judicial robes at Museum Night

Izstādi apmeklē
Čehijas Augstākās
tiesas delegācija –
priekšsēdētājs
Petrus Angaloši,
tiesnesis
Bohumils Dvoržāks
un priekšsēdētāja
biroja vadītājs
Alešs Pāvels
Delegation of the
Supreme Court of
the Czech Republic –
President Petr
Angyalossy, Judge
Bohumil Dvořák, and
Director of President's
Office Aleš Pavel – visits
the exhibition

SATURS

IEVADS

LATVIJAS TIESNEŠA AMATA TĒRPS

1918.–1940. gadā

Pēc neatkarības atjaunošanas

1990. gadā

EIROPAS AUGSTĀKO TIESU TIESNEŠU TĒRPI

Austrijas Augstākā tiesa

Beļģijas Kasācijas tiesa

Čehijas Augstākā tiesa

Čehijas Augstākā administratīvā tiesa

Dānijas Augstākā tiesa

Francijas Kasācijas tiesa

Horvātijas Augstākā tiesa

Igaunijas Augstākā tiesa

Itālijas Augstākā kasācijas tiesa

Islandes Augstākā tiesa

Lietuvas Augstākā tiesa

Luksemburgas Augstākā tiesa

Nīderlandes Augstākā tiesa

Polijas Augstākā tiesa

Polijas Augstākā administratīvā tiesa

Portugāles Augstākā tiesa

Slovākijas Augstākā tiesa

Slovēnijas Augstākā tiesa

Spānijas Augstākā tiesa

Ukrainas Augstākā tiesa

Ungārijas Kūrija

Vācijas Federālā Augstākā tiesa

Fotomirkļi no mantiju izstādes

CONTENTS

1

INTRODUCTION

LATVIAN JUDICIAL ROBES

2

In 1918-1940

4

After the restoration of
independence in 1990

JUDICIAL ROBES OF EUROPEAN
SUPREME COURTS

6

Supreme Court of Justice of
the Republic of Austria

8

Court of Cassation of Belgium

10

Supreme Court of the Czech Republic

12

Supreme Administrative Court of
the Czech Republic

14

Supreme Court of Denmark

16

Court of Cassation of France

18

Supreme Court of
the Republic of Croatia

20

Supreme Court of Estonia

22

Supreme Court of Cassation of Italy

24

Supreme Court of Iceland

26

Supreme Court of Lithuania

28

Superior Court of Justice of
the Grand Duchy of Luxembourg

30

Supreme Court of the Netherlands

32

Supreme Court of the Republic of Poland

34

Supreme Administrative Court of
the Republic of Poland

36

Supreme Court of Justice of Portugal

38

Supreme Court of the Slovak Republic

40

Supreme Court of
the Republic of Slovenia

42

Supreme Court of Spain

44

Supreme Court of Ukraine

46

Curia of Hungary

48

Federal Court of Justice of Germany

50

Photo moments from the exhibition
of judicial robes

